

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 120 D, za pol leta 60 D, za četrt leta 30 D, mesečno 10 D, za inozemstvo 150 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 29. marca 1923.

ŠTEV. 37.

Birokratske prismojenosti.

Vse cenjene čitatelje Trgov. lista prosim, naj nam oprostijo ta naslov. ni lep, ne okusen, ali žal, je edino primeren in še premil.

Birokratizem je mora, ki tlači javno upravo in nam vsem greni življenje. Vsi čutimo njegovo nesrečno delovanje, poznamo njegov škodljiv vpliv, ali ni človeka, ki bi se potrudil, da bi se temu nepotrebnemu zlu izpodmaknila tla.

Omenim državno računovodstvo in zakon o tem računovodstvu. Praktičen človek z zdravo pametjo si ne more niti misliti, koliko zastarele ropotije je natrpano v tem zakonu. Če omenim, da ta zakon in njegove sluge računovodžje in računospitači ne poznajo plačevanja pristojbin v gotovem, ampak moraš lepiti faksne markice, da upravljač teh markic vidi, koliko jih je prodal, če ne priznavajo plačil potom pošte ali čekovnega urada, kaj šele breznovčni promet (bog i bogme, kdaj bo postalo naše državno računovodstvo tako moderno!), ampak zahtevajo, da se mora vse poslovanje vršiti le v gotovem novcu, tedaj sem le namignil o »modernih« in pametnih nazorih teh računospitačev. Seveda ne smemo baciti vse krivde na te računospitače, ampak

moramo priznati, da se opirajo prepokorne sluge na določbe zastarelega zakona o državnem računovodstvu. Ta zakon zahteva, da se moraš pripeljati toliko in toliko desetih kilometrov daleč, moraš napraviti priznanico, prilepiti takšne marke, pa če tudi porabiš za nalepljenje po deset pol papirja in potem prejmeš pare u gotovem novcu. Seveda moraš lastnoročno podpisati priznanico in potrditi, da si prejel pare. Nikakor ne zadostuje računospitačem potrdilo poštnega urada, da je denar poslan po pošti, nikakor ne zadostuje nakazilo po banki ali po čekovnem uradu, bogme, to ne vredi, ker je preveč moderno in ker tačev. seveda ne smemo baciti vse nem uradu pošteni ljudje.

Naši trgovini, industriji in obrti so znane državne dobave. Znete, da državno računovodstvo in njegove sluge računospitači zahtevajo po tri ponudbe. Tri morajo biti, pa nema boga, da bi bilo drugače. Nekoč je državno podjetje moralo nabaviti nadomestni del k nekemu stroju. Seveda je mogla ta nadomestni del dobaviti le tovarna, katera je dobavila stroj. Tovarna je seveda napravila ponudbo. Drugih ponudb samoobsebi umevno ni bilo in jih ni moglo biti. Ali ne valja, biti morajo tri ponudbe.

K. P.

Nabavljalne zadruge državnih nameščencev.

Dve leti že uživajo naši državni nameščenci udobnosti lastnih nabavljalnih zadrug, ki so se pod vladnim okvirjem kot pomožna akcija osnovale po vsej državi, ker pa vsakakor obupajoči glasovi po izboljšanju gmočnih razmer teh, nad vse pomilovanja vrednih slojev nočejo pomiliti, in se beda drž. uslužbenstva vzlic tako »velikodušni« ustanovi še vedno poveča, so menda prizadeti že sami ugotovili, da je tista mnogo obetajoča akcija le prav malo, ali pa nič zalegla.

Nabavljalne zadruge državnih nameščencev so bistveno samo nekatere podružnice takozvanega »Saveza« v Belgradu, ki fungira kot velepodjetje za oskrbo raznih predmetov, v prodajo potom zadrug na člane.

»Savez« nima značaj državnega podjetja, razven z ozirom na vplačane deleže, ki so se svoj čas članom potom odredbe odtegnili od prijemkov.

Na ta način se je zbrala glavica, s katero »Savez« obratuje, sicer pa se prav nič ne razločuje od zasebnih trgovskih podjetij.

Savez kupuje blago na debelo, ter ga na debelo prodaja in sicer po dnevnih cenah odjemalnim zadrugam, torej popolnoma po trgovskih običajih.

Nabavljalne zadruge vzdržujejo prodajalne za svoje člane, obrat se vrši zopet po trgovskih načelih, samo da zadruge lahko računajo z gotovim številom odjemalcev. Nadzorstvo nad temi zadrugami vrši »Savez« po deligranih revizorjih, in se ima celo poslovanje vršiti po navodilih te nadrejene »oblasti«.

Glavni smoter nab. zadruge bi bil, nuditi članom cenejše blago vsakdanje potrebe. Zanimive so izjave članov samih o uspehih teh protidraginskih naprav.

Prodajne cene raznih predmetov, ki sem jih primerjal v zadrugi pro-

dajalni večjega mesta v Sloveniji, s cenami v drugih trgovinah, se v korist odjemalcev le malo ali pa nič ne razlikujejo, celo dražje prodaja zadruga včasih kako robo, kakor jo trgovec istega kraja sodobno v enaki kakovosti ponuja.

Edino glede takega blaga, ki ga je zadruga vsled posebnih oblastnih ukrepov dobila ceneje, se pozna dobrotelost akcije, kakor je to bilo zadnji čas s sladkorjem in moko.

Ali to so prikazni, na katere politično gibanje v državi ni bilo brez upliva, in bači se je, da se s končnimi volitvami ne bodo več ponavljale.

Imel sem priložnost opazovati, da se občinstvo kar tare v prodajalno, ugotovil sem, da so imele stranke tu pa tam res kakšen dobiček na ceni, ali za izdatno pomoč državnemu uslužbenstvu se take dobave ne morejo smatrati. Pogostoma se da tudi ugotoviti, da gre cena na škodo kakovosti blaga.

Sploh pa cel poslovalni aparat ne opravičuje ugodnejše postrežbe.

Nabavljalne zadruge imajo v občeneke režijske stroške, kakor jih ima vsak trgovec tudi. Najemnina, osobije, uprava, nadzorstvo itd. vse to gre na račun blaga, katerega dobavlja zadruga od istih dobaviteljev po istih cenah — vsaj nižjih gotovo ne — kakor trgovec.

Pač pa je trgovec osebno zainteresiran na napredku in renomeju svojega podjetja, on zastavi sigurno vso svojo strokovno sposobnost za procvit trgovine, on se bo ogibal vsega, kar mu utegne škoditi na ugledu, ter se bo potrudil vsestransko zadovoljiti stranko.

Zadruga pa je skupina članov od katerih nima nobeden izvestnega interesa na podjetju, izvršilni odbori, iz sredine članov izvoljeni, opravljajo sicer svoje posle s priznanja vredno požrtvovalnostjo, ali tu še manjka osebni interes, ki je pravcata gonilna sila v trgovstvu, manjka pa tudi potrebne strokovne rutine in velikopoteznosti, ki daje smernice za vsako podjetje.

V primerjalnem slučaju se gre

za zadrugo, ki šteje preko 1000 članov z več ko 3000 osebami, in vendar je napravil obrat na trgovca strokovnjaka utis nekake branjarije.

Večinoma se blago nakupuje od trgovcev v kraju za sprotno potrebo torej je jasno, da posebno uspešno ne more zadruga konkurirati z ostalimi prodajalnami.

Okolnost, da pravzaprav zadruga ne stoji pod posrednim nadzorstvom enega gospodarja, ne more uplirati posebno ugodno na obrat, kateremu manjka enotno vodstvo, ki ga desetčlanski odbor ni v stanu nadomestiti.

Edino, kar bi opravičevalo živahno zanimanje državnih uslužbencev do nabavljalnih zadrug, je njih čut vzajemnosti, ki je sicer jako lepa in hvalevredna čednost, ki bi se pa bila lahko na drugem polju z večjim uspehom udeleževala, pa v trgovinski podjetnosti si posebnih zaslug državnih uslužbenci ne bodo pridobili.

Ko bi nabavljalne zadruge nudile odjemalcem vsaj kake plačilne udobnosti, bi za člane že bilo nekaj pridobljenega, pa v zadrugi prodajalni ne poznajo drugega prometa kakor nakup profitakojšnjem plačilu v gotovini.

In ravno ta vrsta strank se posebno rada poslužuje nakupovalnih knjižic, da se konec meseca, ko odjemalec pride do tekočih prijemkov, poravna cel račun. Te ugodnosti pa noben trgovec državnemu uslužbencu, če je sicer količkaj zanesljiv plačnik, ne odreče.

Pri trgovcu si blago lahko izbereš, kupuješ lahko, če ti postrežba ne ugaja, pri konkurentu; vsako slučajno pritožbo bo trgovec upošteval ter se trudil doseči zadovoljnost pri kupujočem občinstvu.

Zadruge pa so ustanove, ki izključujejo na škodo kupovalcev konkurenco, stranke se postrežejo v njenih prodajalnah nekako pavšalno, posebne prijaznosti ravno ni opazovati, stranka je v prodajalni samo številka, ki mora biti zadovoljna, da se jo sploh postreže.

Ko bi bila imela država namen, res v prid svojemu uslužbenstvu ustvariti humaniterno inštitucijo za omilitve draginje, bi se bile morale postaviti nabavljalne zadruge na popolnoma druge predpogoje.

Olajšave v kreditu z državnim jamstvom, dodelitev brezobrestne, razmeroma visoke glavnice, priznanje ugodnosti pri prevozu blaga, povzem režijskih stroškov na državni račun, odpis raznih pristojbin itd.; vse to pa brez gmočnih žrtv ni mogoče, do takih žrtv pa našo vlado ne bomo našli z lepa pripravljeno, in naj še tako prepričevalno označuje svojo »iskreno ljubezen« do svojega uslužbenstva, ki je v svoji pohlevnosti tudi zadovoljeno z lepimi obljubami.

Dajte uradništvu in uslužbenstvu kar mu gre po pravičnosti v plači, in ta mu potem omogoči tudi brez famoznih zadrug življensko oskrbo.

Kreditiranje.

Prva žrtev svetovne vojne je bil gotovo trgovski kredit, kajti z izbruhom vojne je takoj prenehalo vsako kreditiranje in začele so se le gotovinske kupčije. Prej smo mislili in govorili, da brez kredita ni mogoča trgovina. Potem pa je na mah šlo in šlo je dolga vojna leta in še po vojni dolgo časa. Manjši trgovec

je prišel k grosistu, izbral blago in takoj plačal. Doma pa je detajlist potem dajal le proti gotovini. Saj je bil poln novca.

Polagoma pa se je zopet začelo kreditiranje. Detajlist daje svojim odjemalcem, tudi takim, kateri bi lahko sproli plačevali. To kreditiranje je prav nepotrebno in naravnost škodljivo detajlistu, ker si sam sebi devlje vrv za vrat. Grosisti so začeli s kreditiranjem detajlistu, čeravno morajo grosisti svoje dobave plačati takoj. Vpeljuje se tedaj zopet tisto nesrečno kreditiranje, katero je pravo zlo za detajlista. Posebno danes, ko je denar za trgovca tako drag, je kreditiranje podeželskim odjemalcem prav neumestno. Kadar ima ljudstvo stotisoče za zvonove in desetstisoče za cerkvene stole, tedaj mora imeti tudi za potrebščine iz trgovine. Iz lastnega opazovanja povem, da je neki odjemalec vzel prav veliko blaga pri trgovcu na kredit denar pa je potem posodil nekemu drugemu posestniku za oderuške obresti.

Banke ne dajejo kredita ali pa zahtevajo zanj visoke obresti, grosist mora plačevati takoj in zato pa naj tudi detajlist ne išče kredita in ne razupava, če hoče obstojati naprej.

Odbitnost trajnih bremen pri dohodnini.

Odbitnost teh izdatkov normira § 160, št. 6, zakona o osebnih davkih. Ta točka zakona se glasi sledeče: »Pri ugotovitvi davku zavezanih dohodkov se od prejmkov odbijejo — na posebnih pravnih naslovih sloveča, dohodke trajno zmanjšujoča bremena.

Splošnost tega zakonitega določila dopušča interpretaciji pač predekosežen delokrog in povzroča v praksi več ali manj utemeljene pritožbe. Tudi izvršitveni predpis v tem pogledu ni izčrpen in nikakor ne pojasnjuje iramena zakonodajalca.

Za presojo odbitnosti trajnih bremen je torej treba najprej določiti pojem: dohodke trajno zmanjšujočih bremen, kolikor se da določiti po smislu zakona. Pri specialni debati v bivšem dunajskem parlamentu se je povodom obravnavanja tega zakonitega določila povdarjalo, da se smatrajo za trajna bremena izdatki, ki trajno zmanjšujejo dohodke, ki pa kljub temu niso v nobeni zvezi s pomnožitvijo ali izboljšanjem imovine, kakor na primer: užilki, preživitki, životne rente itd.

Za odbitnost trajnega bremena pa ne zadostuje, da le dohodke trajno zmanjšuje, ampak mora temeljiti na posebnem pravnem naslovu.

Kaj naj se smatra v tem primeru za posebni pravni naslov?

Pravni naslov obstoji pri dajetvah, ki se dajo izsilili ali naravnost z eksekucijo, kakor na primer pri davkih, ali pa s tožbo. V zadnjem primeru odstopi pravični pravni naslov. Ta pa lahko temelji tudi na kakšnem veljavnem zakonu, na primer pravice otrok do starišev glede preživljanja, ali pa je določen s posebno pogodbo, poravnavo, oporoko, itd. Le v zadnjem primeru se more govoriti o posebnem pravnem naslovu. V § 160, št. 6 lc. zahtevani posebni pravni naslov obstoji torej le pri dajetvah, ki se dajo izsilili s tožbo, kadar ne gre za zakonito dolžnost preskrbljevanja.

Iz tega razloga niso odbitne:

1. dajatve na podlagi zakonite dolžnosti preskrbljevanja, celo tedaj ne, če so se priznale s pogodbo ali poravnavo dolžnost dajatve ni šele nastala, ampak se je z njo le formalno priznala zakonita dolžnost. Sem spadajo zneski, katere dajo otroci svojim staršem na podlagi zakonite dolžnosti preskrbljevanja (§ 154. obč. drž. zak.) ali dajatve nezakonskim otrokom od strani očeta.

2. Prostovoljni prispevki, podpore in druge trajno se ponavljajoče neodplatne dajatve, če se ni dajalec zavezal k dajalvi s posebno notarsko pogodbo, kajli darilne pogodbe so v primeru da se darovani predmet ne izroči ob daritvi, veljavne le, če se sklenejo pred notarjem. Šele s tem, da se dajo prostovoljni prispevki itd. na podlagi notarske pogodbe, dobi dajatev pravi naslov, da se more eventuelno izsiliti s tožbo.

Vzгляд: A plačuje materi svojega nezakonskega otroka poleg alimentacije, katero je določilo sodišče, še obresti od kapitala 10.000 Din. O tej dajalvi se je napravila posebna notarska pogodba. Iz naslova trajnega bremena je dajalec upravičen odbiti le obresti, dočim alimentacija sama ni odbitna. Ako bi se pa o posebni dajalvi ne napravila notarska pogodba, bi pa tudi obresti ne smeli odbiti.

Prostovoljni prispevki, podpore in druge trajno se ponavljajoče neodplatne dajatve, pa se more odbiti, če tudi ne slone na posebnem pravnem naslovu in se dajo na podlagi zakonite dolžnosti preskrbljevanja, ako se dokaže, da so te dajatve pri prejemniku obdačene s tuzemsko dohodnino ali z enakovrstnim inozemskim davkom.

Za odbitnost alimentov veljajo torej ta-le pravila:

1. Redno se ponavljajoče plačilo alimentov od strani staršev ali moža otrokom ali ženi, ali obratno so odbitna le tedaj, kadar prejemnik ne živi z dajalcem v istem hišnem gospodarstvu in je od prejemka posebej obdačen.

2. Alimenti, ki se plačujejo drugim osebam so odbitni neodvisno od tega, če so pri prejemniku obdačeni, le takrat, kadar značijo trajno, na posebnem pravnem naslovu sloneče breme.

3. Za alimentacije staršev otrokom, moža, ženi ali nasprotno, je treba izkazati posebni pravni naslov le tedaj, ako se ne more dokazati obdačenja pri prejemniku.

Pri uveljavljanju odbitkov se mora odbitnost verjetno izkazati na ta način, da se v napovedi navede ime in natančni naslov prejemnika. Nadaljna dokazila se morajo podati le na zahtevo cenilne komisije ali njenega predsednika.

Kdor nima za odbitnost drugih dokazil, lahko predlaga tudi zaslišanje prič, ker zakon ne določa, da bi se moglo odbitnost dokazati edino le z listinami.

Vrednost našega denarja.

Dolgo časa je strašila v naši javnosti zdrava valuta. Jugoslovanski državniki so jo iznašli in sicer so prepovedali prodajati naše pridelke in izdelke tujcem v naši valuti, nego smo morali prodajati in moramo še danes računati v »zdravi valuti«. Naši državniki so tedaj označili sami naš dinar za slabo valuto in kdo se potem naj čudi, če je bila tudi tujina tega mnenja. Ako sam pravim, da je moj denar malo vreden, ali bo potem kdo drugi rekel, da nimam prav in je moj denar več vreden kot ga jaz sam cenim. Prišli smo tako daleč, da naš denar res nima nobene veljave v tujini. In vendar je naš dinar mnogo več vreden, kakor ga cenijo tujina in mi sami.

Primerjajmo oblok bankovcev pri nas in v drugih državah, pa bomo videli, da pri nas ne moremo govoriti o poplavi papirnatega denarja. Tuje valute smo preračunali na našo valuto. — Papirnatega denarja kroži:

v Angliji s 425.7 mil. prebivalcev: 523.3 mil. dinarjev; na osebo 1240 dinarjev;

v Franciji s 54.8 mil. prebivalcev: 241.5 mil. dinarjev; na osebo 4400 dinarjev;

v Nemčiji s 60.4 mil. prebivalcev: 60 mil. dinarjev; na osebo 1000 Din.

v Švici s 3.7 milij. prebivalcev: 15.5 mil. dinarjev; na osebo 4200 dinarjev;

na Češkem s 13.7 mil. prebivalcev: 27.6 mil. dinarjev; na osebo 2050 dinarjev;

v Jugoslaviji z 12 mil. prebivalcev: 4.9 mil. dinarjev; na osebo 415 Din;

na Madžarskem s 7.5 mil. prebivalcev: 18.6 mil. dinarjev; na osebo 2480 dinarjev;

v Avstriji s 6.5 mil. prebivalcev: 30.1 mil. dinarjev; na osebo 4600 dinarjev.

Seveda prihaja pri presoji vrednosti kakega denarja v poštev tudi narodno premoženje in pa kovinsko kritje. Na vsak način bi naš dinar moral imeti večjo vrednost v tujini, ako bi mi sami ne tlačili svojega denarja.

Naša vlada je začela sama s prepovedjo prodajanja našega blaga za dinar. Vlada je odredila, da moramo prodajati za zdravo valuto in ni čuda, ako so se vsi mogoči spekulantni podali na lov za zdravo valuto. Mi pripisujemo tuji valuti veliko večjo vrednost, kot jo ima v resnici. Najbolj čislani so dolarji, potem franki švicarski in francoski in celo lire. Ali Amerikanec mora dati za srednjo obleko 35 dolarjev, za par čevljev 8 dolarjev, za kosilo

poldrugi dolar, Italijan za kosilo 15 lir itd. To je dokaz, da pripisujemo mi tujemu denarju preveliko vrednost. To ima težke materijalne posledice za nas.

Nikakor nam ne gre v glavo, zakaj morajo naši pošteni trgovci kupovati in plačevati tujcem njihovo blago v njihovi valuti in tujci zopet kupujejo pri nas v svoji valuti in nam dajejo prav neznatne zneske za naše dobro blago. Ako bi mi prodajali v svoji valuti, bi jo tujci morali kupovati na tujih borzah. Slišali smo svoj čas praviti Plavčiča, da je bilo našega denarja v tujini okoli 750 milijonov dinarjev. Naš izvoz po vseeno znaša na leto nad 2 in pol milijardi. Seveda mu stoji nasproti za eno milijardo večji uvoz. Vključ temu bi bilo večje povpraševanje za dinarjem, medtem ko sedaj tujci ne zahtevajo dinarjev, mi pa iščemo na žive in mrtve tuje valute. Nepravilno razmerje med dinarjem in liro nam najboljšo dokazuje razmerje med našim izvozom v Italijo in uvozom iz Italije. Naš uvoz iz Italije je le nekaj odstotkov večji kot naš izvoz, in vendar zahtevajo za liro 4 in pol dinarja. Ako bi mi prodajali za dinar, bi Italijani morali v ravno taki meri kupovati dinar, kot bi ga mi ponujali za italijansko blago. Ako še omenim, da uvažamo mnogo nepotrebne blaga iz Italije, sem s tem povedal, da bi lahko naš uvoz in izvoz v Italijo izbalancirali.

Vsak človek tedaj lahko vidi, da v razmerju dinarja z liro nekaj ni v redu.

Naša trgovina in naša javnost sploh se povprašuje, zakaj je naš denar tako slabo ocenjen. Vsi imamo občutek, da se nam dela krivica in vsi se povprašujemo, zakaj je tako. Želimo si močne in energične roke, katere bi znala voditi naše gospodarstvo, katere bi znala zastopati koristni našega gospodarstva, naše trgovine in naše industrije. Naši trgovski krogi so vedeli, da jim Plavčič in njegovo delo prinaša velike izgube in vendar naši trgovski krogi niso mrmrali in se ne jezili, ker so želeli, da pride enkrat v red naša gospodarska politika in naš denar do gotove veljave. Ali Plavčič je pač poznal razne borzjanske trike, ni pa bil pravi mož, da bi spravil gospodarsko in trgovsko politiko na pravo pot. Sedaj nam vodi finančno politiko Stojadinovič. Dinar stoji jako nizko, draginja je hudo narasla in nam grozi še z nadaljnjim porastom, tedaj današnji položaj ni za rahle živce in tudi ne za nestrpne osebe. Stojadinovič nam prisoja veliko potrpežljivosti. Slovenska trgovina in industrija mu gotovo ne dela težkoč in neprimlik. Ona si želi reda in mirnega razvoja v našem gospodar-

stvu in v naši trgovini. Slovenska trgovina pa tudi obžaluje, da je trgovina in obrt tako slabo zastopana, ker ministristvo za trgovino in industrijo sploh ne deluje. Znan mi je slučaj, da je država kupila od beograjskih veletrgovcev vagonške množine nekega predmeta za štiri krone pri kilogramu dražje, kol pa si dobil pol kilograma tega predmeta v Ljubljani v nadrobni trgovini.

Kar sem sedaj pripovedoval ne posega toliko v delovanje naše trgovine. Pač pa se tiče naše trgovine, kar bom povedal sedaj. Zagrebška direkcija državnih železnic dela vsemogoče poteškoče slovenski trgovini in industriji. Vsak hip je prepovedan ali omejen promet. — Znaše vsi, da je bil in je še prepovedan transitni promet preko Zagreba. Ako pa pošlješ blago na kakega zagrebškega spediterja in ta prevzame pošiljko napravi novi vozni list, odpošlje vagon naprej, za kar zaračuna prav masne pristojbine, pa gre gladko. Ako gre na ta način, bi šlo veliko boljše in hitreje naravnost brez vstavljanja blaga in posredovanja spediterja v Zagrebu. Ali je tako zapiranje transita gospoda morda izkaz naklonjenosti spediterjem, ker je bil nekaj časa v službi njihovega glasnika?

Ta gospod je bil nekaj časa urednik »Trgovca« in je kot tak energično zahteval od železniške uprave odpravo raznih nedostatkov. Ali je na vse to pozabil? Koliko nepotrebnih stroškov in sitnosti povzročajo carina, nočem omenjati, ker postaja naši trgovini slabo že pri samem spominu na to nesrečno carinsko upravo.

Koliko nepotrebnih ležarin in drugih stroškov plača trgovina samo radi nespretnosti carinske uprave in pa netočnosti železnice. Na železnicah se je vgnjezdil pravi boljševiški duh. Vse to povzroča velike stroške, katere mora plačati konzument in ako se tedaj blago neprimerno podraži, se naj konzument zahvali železnici, carini in pa računospitačem.

Naš birokratizem je vrh tega brez primere počasen. Ako naj popravi kako krivico, ali vrne kaki preveč plačan znesek, bodi prepričan, da boš čakal ne mesece, ampak leta na odgovor. Nekateri prošnje in vloge ležijo že po tri leta nerešene. Ima vremena! Pri večji naglici bi si lahko polomilo kosti to revno birokratsko kljuse.

Poslanci bodo seveda zopet šli v Beograd, ali od njih ne pričakujmo ničesar, ker ti bojni petelini ne poznajo koristi gospodarskih krogov in ljudstva, ampak le svoje visoke dijete in pa strankarsko politiko.

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Itzig je opazil, da je dospel do važne točke svojega življenja. Z roko seže v žep suknjiča, zgrabi svojo staro listnico in jo stiska par trenotkov v tresoči se roki. Kar mu je v teh trenotkih vznemirjalo ubogo dušo, to so bili divji in boleštni občutki. Hitro kot bliski so se vrstili drug za drugim. Trenotek je mislil na svojo staro mater v Ostravi, poštno žensko, ki je prodala svojo zlato verižico, da mu je mogla vsiti v suknjič šest tolarjev; videl jo je pred seboj, kako ga je ob slovesu blagoslovljala s solzami v očeh in mu rekla: »Sinko, svet je hudoben, zasluži si poštno svoj kruh!« — Videl je svojega sivega očeta ležati pred seboj na mrtvaškem odru, kako mu je bela brada pokrivala izsušeno telo — in globoko je vzdihnil. Tudi na petdeset tolarjev je mislil, koliko truda ga je stalo, da si jih je pridobil, koliko korakov je moral zanje preteči, kolikokrat je moral zaradi njih prenašati zasmeh-

hovanje, da, kot nadležnežu so že celo s palico grozili.

Ko so se mu vse misli zvrstile v glavi, je sunkoma potegnil listnico iz žepa, jo vrgel na mizo, udaril s pestjo na njo ter zaklical z bliskajočimi se očmi: »Tu je denar!« — in med tem, ko je mrzlično razburjen, s strastno naglico to izgovoril, celo v tem trenotku je razločno čutil, da dela nekaj slabega, čutil je, kako se mu vlega neka nevidna teža na prsa. Toda, bil je že odločen.

Čez nekoliko ur je začela luč pojavljati in pri rudečkastem svitu je v mračnem prostoru še vedno sedel Itzig ter z odprtimi ustmi, žarečimi očmi in zardelimi lici poslušal predavanje starega moža. In vendar je starec govoril o stvareh, ki so za navadnega smrtnika zelo dolgočasna — o navadnih zadolžnicah.

Luč je ugasnila, mali gospod je izpraznil na novo napolnjeno steklenico žganja ter utrujen vsled dolgega govorenja, že zaspal na svojem ležišču, toda Itzig je še vedno sedel na stolčku. Danes ni mislil na svoje odjemalce, niti ne več na denar, ki ga je plačal, ampak pisal je v duhu zadolžnice na črne stene. Dolgo je še tako sedel in velike počne kaplje so mu tekale s čela. Nato je odprl

vrata na leseno verando, se naslonil na ograjo in gledal na reko, ki je tekla pod njim. In zopet je pisal zadolžnice na črne stene nasproti ležečih hiš in pobočnice na temno vodno gladino, dokler se ni zgrudilo njegovo izmučeno telo ter zaspalo v kotu, z glavo naslonjeno na leseno steno.

Od te noči dalje je hitel Itzig vsak večer brzih korakov v svoje prenočišče, pouk se je redno nadaljeval. Gospod z očali je bil temeljit učitelj znane so mu bile najskrivnejše tajnosti meničnega prava in hipotečarnega reda, poznal je vsak kolček, v katerega se spretni mož lahko izmuzne mimo zakonov, vedel je za vsa poša, po katerih se lahko ogne postavnim obveznostim. Njegova metoda poučevanja je bila izvrstna. Začel je pri vseh dokazilih in pri vsaki trgovski obveznosti z najenostavnejšo obliko, seznanil svojega učenca z dotičnimi zakoni in umel dati dolgočasni tvarini potom zgledov prijetno in zanimivo obliko. Nato šele je navedel pri vsakem zakonu, pri vsakem posameznem slučaju male pripomočke, s pomočjo katerih se more nasproti

postavam zastopati prosto stališče. Vsak večer je spravil Itzig nekoliko receptov v svojo listnico, namreč obrazce k dokumentom, ki k ničemu ne obvezujejo in tudi take, ki nalagajo veliko večje obveznosti, nego bi se zdelo na prvi pogled. Včasih je starec sam sestavil tak spis in ga dal učencu prepisati, na kar je svoj lastni rokopis skrbno na luči sežgal. Če so se nahajali tuji gospe v prenočišču, sta se stisnila učitelj in učenec v kak kot in šepetaje obravnavala snov. Ako je Itziga nato kdo vprašal, o čem sta se pogajala, je odgovoril, da ga poučuje stari gospod v knjigovodstvu in drugih koristnih stvareh.

Kratko naj tu povemo, kar je Itzig polagoma izvedel, glede osebe, imena in usode svojega učitelja. Gospod Hippus je imel svoje dni boljše čase. Bil je dobro poznani in dobro obiskovani pravni svetnik v glavnem mestu, ki si je znal v malo letih pridobiti obsežno prakso. Pri ljudstvu, ki se v velikem mestu peča s kupčevanjem, pride vsak advokat prav kmalu na gotov glas, ki pa je lahko ravno tako nestalen, kakor na primer slava kake pevke ali plesalke.

(Dalje sledi.)

Preskrba Slovenije s soljo.

Slovenija potrebuje na leto okoli 1000 vagonov soli in sicer porablja severni del pokrajine kamenito sol, medtem ko je južni del navajen na morsko sol. Slovenske gorice so kupovale sol v 10 do 12 kg težkih grudih in so potem si doma sprofi ribali sol. Po vojni je bila preskrba s soljo jako težavna. Leta 1919 je nekaj časa sploh primanjkovalo soli, ker nismo mogli dobiti kamenite soli ne iz Avstrije in ne iz Nemčije, morske soli pa sploh ne, ker so se nam prijazni sosede Italijani vsedli na vrat. Avstrija je sicer imela kompenzacijske pogodbe z Jugoslavijo, ali teh se ni držala, so bili ugovori v resnici le na papirju. Avstrija tedaj ni dobavljala pravočasno in redno pogojene množine soli. Solarna v Kreki pa tudi ni mogla kriti potrebe v Jugoslaviji, ker ne pridelava niti polovice tega, kar se rabi v Jugoslaviji. Predlansko leto je potem začela Monopolska uprava preskrbovati pokrajine s soljo. Slovenija je dobivala nekaj časa prav lepo sol iz Kreke in je bilo prebivalstvo prav zadovoljno. Pozneje pa je Monopolska uprava začela pošiljati v Slovenijo prav debelo in jako nesnažno morsko sol v vrečah, katere zaračuna kar po 20 Din komad, čeravno vreča ni vredna niti enega dinarja. Tako slabih vreč še sploh nismo videli in ne vemo, kje je Italijan ali Francoz, kateri dobavlja sol iztaknil tako slabe vreče. Ali so jih nalašč za Jugoslavijo prihranili vsakovrstne cunje? Lepe čiste soli sploh ni dobiti, je vsa več ali manj umazana in pomešana z zemljo. Uprava se čisto nič ne ozira na ljudstvo. Nam vsiljuje po celi pokrajini debelo morsko sol, čeravno take soli nismo vajeni in se tudi na ljubo komodnosti gospode v Upravi ne bomo privadili, Hrvatje pa dobivajo drobno kamenito sol. Tihotapstvo bujno cvete na madžarski meji ker tam imajo kamenito drobno sol in dosti cenejše kot v Jugoslaviji umazano morsko sol.

Po Štajerski smo se pomagali s tem, da smo sol mleli. Sedaj pa pride financa in pravi, da to ni dovoljeno, da moramo prodajati in rabiti debelo morsko sol, je ne smemo mleli. Kaj si državne oblasti in njeni organi dovoljujejo z nami, presega že vse meje.

Ti krogi si, kakor vse kaže, domišljujejo, da smo mi radi njih tu in ne oni radi nas, da lahko počenajajo z nami kaj hočejo in kakor hočejo.

Uprava nam naj da tudi kamenito drobno sol poleg morske, pa bo ljudstvo zadovoljno.

Tej zahtevi vendar ni težko ustreči in tudi ne povzročata državnim oblastim in organom nobene škode. Navajeni smo, da se ravna z nami bolj po evropsko in ne tako po črnogorsko ali albansko. Ozirajte se na naše želje in zahteve.

Neprimerna je tudi razdelitev v okrožja. Priklopili so razne kraje k rajonom brez ozira, kam dofitni kraj ali okolica gravitira. Tudi so poslali stare avstrijske meje in nam zapirajo prehod iz enega kraja v drugega, kakor bi ne bili vsi v Jugoslaviji. Ovirajo medsebojni promet, predpisujejo nam, kje bi naj kupovali, pa ne gledajo na to, da je nakupovanje po njihovi želji za nas neprikladno. Šel bom vendar kupiti tja, kamor imam bližje, pa ne tja, kamor hoče uprava.

Uprava naj ustanovi v raznih krajih svoje zaloge in iz teh naj daje sol na debelo vsakemu. Sedaj način razpečavanja soli ni prikladen in tudi ni najcenejši. Dokler je imela uprava sama sol v svoji režiiji, je šlo najbolj gladko in najhitreje, si je vsaki trgovec naročil sol, da jo je dobil pravočasno. Sedaj pa v raznih krajih večkrat nastopi pomanjkanje soli.

Fr. Zelenik:

Lanska svetovna žetev.

Lanjska žetev pšenice in rži je bila v Evropi jako slaba, je znatno zaostala za žetvijo leta 1921. Po cenilvah znaša ta zmanjšek okroglo 7 in pol milijona ton in sicer 6 milijonov ton pšenice in 1 in pol milijona ton rži. V Franciji, Nizozemski in Nemčiji znaša zmanjšek pri pšenici 29.5%, pri rži 25.6%, v Italiji 17.3%, v Bolgariji 15.5%, v Angliji 13%, v Spaniji 11.7%, na Ogrskem 12.5% in v Rumuniji 3%.

Pridelalo se je v tisočih meterskih stotih:

v Angliji l. 1922 pšenice: 16.547, l. 1921 18.990;

v Belgiji pšenice: l. 1922 2.686, l. 1921 3.945; rži: l. 1922 4.724, l. 1921 5.404;

v Bolgariji pšenice l. 1922 9.347, leta 1921 11.569; rži: leta 1922 2.225, leta 1921 2.131;

v Danski pšenice: leta 1922 2.304, leta 1921 3.033; rži: leta 1922 3.138, leta 1921 3.100;

v Grčiji pšenice: leta 1922 2.600, leta 1921 3.040; rži: leta 1922 600, leta 1921 800;

v Italiji pšenice: leta 1922 43.400, leta 1921 52.482; rži: leta 1922 1.210, leta 1921 1.431;

v Jugoslaviji pšenice: leta 1921 14.071; rži: leta 1921 1.466;

v Avstriji pšenice: leta 1922 1.946, leta 1921 1.756; rži: leta 1922 3.300, leta 1921 3.216;

na Poljskem pšenice: leta 1922 11.505, leta 1921 10.181; rži: leta 1922 51.327, leta 1921 42.562;

v Rumuniji pšenice: leta 1922 21.000, leta 1921 21.381; rži: leta 1922 2.000, leta 1921 2.307;

v Švici pšenice: leta 1922 972, leta 1921 1.438; rži: leta 1922 430, leta 1921 396;

na Češkem pšenice: leta 1922 8.293, leta 1921 10.528; rži: leta 1922 11.623, leta 1921 13.649;

na Ogrskem pšenice: leta 1922 12.267, leta 1921 14.347; rži: leta 1922 5.446, leta 1921 5.887;

v Združenih državah pšenice: leta 1922 220.480, leta 1921 216.340; rži: leta 1922 20.225, l. 1921 14.712;

na Japonskem pšenice: leta 1922 7.211, leta 1921 7.327;

v Kanadi pšenice: l. 1922 105.809, leta 1921 81.882; rži: l. 1922 12.600, leta 1921 5.450.

Kanada je pridelala pšenice skoraj 30% in rži nad 131% več, kakor leta 1921.

Kolikor je do sedaj razglašeno, znaša pridelok pšenice južne polovice naše zemlje:

Argentiniya 1922/23 58.600, 1921/22 49.163;

Alžir 1922/23 4.963, 1921/22 9.190;

Indija 1922/1923 99.705, 1921/1922 68.136;

Egipt 1922/23 9.974, 1921/22 10.073;

Maroko 1922/1923 2.600, 1921/1922 4.754;

Tunis 1922/23 900, 1921/22 2.891.

Po poročilih bo Kanada lahko izvozila 9 milijonov ton in Združene države 6 milijonov ton. Argentiniya ima za izvoz 3 in pol milijona ton in Avstralija 2 milijona ton pšenice. Evropa bi morala letos uvoziti skoraj 15 in tričetrt milijona ton pšenice in sicer Angleška 6 milijonov ton, Nemčija 2 milijona ton, Francija 1 milijon ton.

Seveda je zelo dvomljivo, ali bodo evropske dežele tudi uvozile potrebno množino zrnja. Valutarne razmere so take, da hudo otežkočajo nabavo prekmorskega zrnja. Jugoslavija bo svoj odvišek prav lahko in dobro prodala.

Barvne trakove

za vse pisalne in računske stroje.

The Rex Co, Ljubljana.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

83. Trapistovska podjetja pri Banjaluki.

Trapisti so pri svojem samostanu, ki se nahaja pri Mariji Zvezdi v bližini Banjaluke osnovali mnogobrojna gospodarska podjetja. Ta podjetja so: 1. Vzorne poljedelske posesti s sadnjakom, vrtnarstvom in rejo izvrstne pasme živine s sirarino. 2. Mlin. 3. Žaga. 4. Mehanična pekarna. 5. Mizarska delavnica. 6. Mehanična delavnica in kovačija. 7. Pivovarna in tovarna ledu. 8. Tovarna sukna in tkanin. 9. Usljarna. 10. Električna centrala s 600 konjskimi silami na reki Vrbas.

Trapistovski samostan je bil osnovan že v turških dobah in sicer z najskromnejšimi začetki enega meniha ter se je s pametnim gospodarstvom, štednjo in pojačenjem bratovstva, ki večno molči in dela, povspel do sedanjega uglednega imetja.

Njih posestva se obdelujejo na najracionalnejši način. Na posestvih so menihi vpeljali govedo melatarske vrste iz Bregence, ki se je aklimatizirala in daje izvrstne mlečne krave ter ravno tako zelo močne in debele vole za delo. Poleg te vzorne živinoreje so vpeljali tudi izdelavo znanega trapistovskega sira in sicer so ga izdelovali pred vojno poleti po 400, pozimi po 200 sirnikov na dan, sedaj pa po 100 sirov. Sirarne se nahajajo v Josipovem gradu, v Aleksandrovcu in v Marijine mgraduv Ravini, kot podružnice samostana. Vsaka podružnica ima po pet meniških delavcev in je bila prva osnovana leta 1887, druga pa 1893. Obe sirarni imate lokomobile po 50 konjskih sil.

Na posestvu imajo izvrsten vzoren sadnjak in ravno tako najbolje urejen vrh za sočivje. Ker menihi mesa ne jedo in se največ preživljajo s sočivjem, se razume, da jim je zelo potreben dober vrh, ki pa je tudi tehnično tako opremljen, da odgovarja vsem zahtevam. Poljedelske posesti, živinoreja, mlekarstvo, sadnjak in vrh bi lahko služili kot najboljši šole za vse zgoraj navedene stroke ter za razširjenje racionalne obdelave zemlje v tem kraju.

Mlin je novo zgrajen ter lahko v 24 urah zmelje dva vagona žita, a je navadno pred vojno izdeloval 400 vagonov moke letno, med vojno pa je mlet proti odškodnini okrog 120 vagonov letno. Motorna sila mlina znaša 240 konjskih sil; mlin ima 16 valjev in 4 kamne. V pisarni so tri osebe zaposlene, 6 profesionalnih delavcev in 15 navadnih. Mlin so dali menihi že leta 1914 v zakup. Mlin kupuje žito deloma iz okolice, navadno iz okolišnih nemških pokrajin in njim sosednjih srbskih vasi. Ker pa to ni dovolj, kupuje žito večinoma v Vojvodini.

Žaga ima en jarem in obračuje proti odškodnini za potrebe okolišnega prebivalstva, kakor tudi za potrebo samostana in njegove stolarne.

Stolarna je lepo opremljena za ročno in mehanično delo in izdeluje za civilno prebivalstvo razne mizarske izdelke. V delavnici so zaposleni tudi civilni delavci in učenci iz okolice.

Mehanična delavnica in kovačnica služi za popravilo voz in vseh inštalacij. Je lepo opremljena za mehanični pogon.

Mehanična pekarija producira kruh, ki je potreben za samostan in delavstvo v delavnicah in je higijenično ter mehanično urejena na peči, ki se ogrevajo potom cevi z gorko vodo.

Pivovarna je bila osnovana leta 1880 in sicer samo za domačo potrebo samostana in šele leta 1898 je bila preurejena tudi za javno prodajo piva in razširjena. Pivovarna ima upravitelja, delovodjo, enega izučenega in 5 navadnih delavcev, 1 sodarja in 3 sodarske pomočnike. Letno izdelava okrog 8.000 hl, od ka-

terih konzumira eno tretjino mesto Banjaluka ostalo pa se popije v okolici. Pivovarna tudi sama izdeluje slad, ker je bila v vojni dobi prisiljena, da si zgradi sladarno. Pivovarna porabi letno okrog 25 vagonov ječmena, ki se navadno dovažajo iz Slavonije, ker ječmen iz okolice ni za pivo poraben. Gonilna moč pivovarne znaša 25 konjskih sil, ki jih dobiva iz elektrarne na Vrbasu. Pri pivovarni je tudi tovarna za led, ki izdeluje poleg strojev za ohlajanje pivskih kleti tudi led za prodajo konsumentom piva in tudi drugim v Banjaluki.

(Dalje sledi.)

Izvoz in uvoz.

Naš izvoz. V letu 1922 smo izvozili v glavnem sledeče predmete: žita 29 milijonov 697.376 kg v vrednosti 110 milijonov 544.620 Din, koruze 11.464.236 kg v vrednosti 35.673.051 Din, moke 23 milijonov 277.932 kg v vrednosti 115 milijonov 846.916 Din, fižol 7.451.667 kg v vrednosti 7.028.096 Din, suhe slive 40 milijonov 443.380 kg v vrednosti 185 milijonov 719.764 Din, gradbenega lesa 617 milijonov 660.839 kg v vrednosti 452 milijonov 658.612 Din.

Izvoz žive živine v Češkoslovaško dovoljen smao za klanje. Iz Beograda poročajo, da je naše poljedelsko ministarstvo zabranilo izvoz živine v Češkoslovaško. Živino je dovoljeno izvažati le, ko se dokaže, da bo uporabljena za klanje. Ta zabrana je bila izdana zaradi tega, ker je češkoslovaška vlada prepovedala uvoz plemenske živine, a dovolila samo uvoz živine za klanje.

Izvoz klavnih konj na Dunaj. V zadnjem času je nastalo veliko povpraševanje po naših klavnih konjih od strani dunajskih mesarjev. Veliko je povpraševanje zlasti po konjih iz osiješke okolice. Cene se gibajo od 20 do 26 kron za kg žive teže. Tedensko se izvozi iz Osijeka na Dunaj 3 do 4 vagonov konj za klanje.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Mednarodni tobačni sejem v Budimpešti. Med 15. avgustom in 15. septembrom se priredi v Budimpešti tobačni sejem v obliki izložbe tobaka in tobaknih izdelkov.

Položaj na madžarskem vinskem trgu. Izvoz vina iz Madžarske miruje še vedno. Ker pa domači konzum raste, naraščajo tudi cene vina. Navadna vina stanejo 60 do 200 madžarskih kron, tokajsko in oslata fina vina pa 1800 do 2400 madžarskih kron.

Industrija.

Nova tvornica testenin, d. d. »Vlasla«, se je otvorila v Splitu. Tvornica je moderno urejena.

Produkcija tobaka v Bolgariji. V letu 1922 je znašala produkcija tobaka v Bolgariji 20.173.795 kg napram 15 milijoni 470.810 kg v letu 1921. Površina zemlje posejane s tobakom je znašala l. 1921 223.498 m², a l. 1922 288.272 m².

Francoska produkcija aluminija je znašala leta 1922 12.000 ton napram 8500 tonam leta 1921. Leta 1922 se je izvozilo 1840 ton nasproti 312 tonam leta 1921. Največ se je eksportiralo v Združene države.

Carina.

Carinski dohodki. Iz Beograda poročajo, da zanšajo dohodki od glavnih carinarnic v prvi denkadki meseca marca 46.819.237 dinarjev v srebru. Carinski dohodki od početka tega proračunskega leta, to je od 1. avgusta 1922. do 10. marca t. l. pa znašajo 854.517.848 dinarjev v srebru.

Izvozna carina na žilo znižana. Na zadnji seji ekonomsko-finančnega odbora se je sklenilo znižati izvozno carino na žito za 60 par pri kilogramu. Dosedaj je bila izvozna carina določena na 1.50 Din pri kilogramu.

Nova carinarnica v Velikem Bečkereku. Na prošnjo trgovcev in industrialcev iz Velikega Bečkereka je direkcija carin odobrila, da se tam osnuje carinarnica.

Cena zlatemu denarju in carinski aggio v Nemčiji. Nemška vlada kupuje zlat denar po 4250kratni nominalni vrednosti, srebrnega pa po 1500 kratne nominalne vrednosti. V splošnem prome-

tu je določen zlati frank s 4800 papirnatimi markami. — Od 20. marca dalje je določen carinsk aggio v Nemčiji s 525.900 %, to je ena zlata marka 5260 mark v papirju.

Denarstvo.

Kronske novčanice v tretji coni. Dosedaj je bilo v tretji coni zbranih kronske novčanice, ki se bodo zamenjale za dinarje, v skupni vrednosti 25 milijonov 919.181 kron.

Avstrijska zlata pariteta znaša od 26. t. m. do 1. aprila 14.500 avstrijskih kron (neizpremenjena).

Nazadovanje švicarskega franka. V zadnjem času je opaziti, da je švicarski frank pričel napram težkim devizam padati. Tako je n. pr. v Newyorku padel frank lekome enega meseca od 18.76 na 18.55 (za 1.1 odstotka), v Londonu je padel zadnjih 14 dneh od 25.17 in pol na 25.37 in pol (za 0.8 odstotka), v Trstu od 393 na 382 in pol (za 2.7 odstotka). Pri nas je diviza Zürich padla od pondeljka od 1870 na 1810 do 1820, torej za tri odstolke.

Promet.

Železniški promet z Grčijo še ni upoštevan. Zaradi velikih poplav v južni Srbiji železniški promet med Grčijo in našo kraljevino še ni upoštevan.

Prometne izpremembe. Prometna omejitev za progo Belišče—Prandarovci je razveljavljena. — Prometna omejitev za progo Petrovaradin—Beočin je razveljavljena.

Češko-bolgarska parobrodna družba. Iz Bolgarske poročajo, da se je pojavila ideja za osnovanje češko-bolgarske donavske parobrodne družbe.

Dobava, prodaja.

Dobava pahištva, namizne posode in pribora. V pisarni intendantskega oddelka Oddeljenja za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 12. aprila t. l. ob 11. uri dopolne ofertalna licitacija glede dobave pahištva, namizne posode in pribora za Pomorsko vojno akademijo. Predmetni oglas je v pisarni Irgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Nabavo 1000 komadov polusvilenih kravajev za podoficirje mornarice razpisuje Oddeljenje za mornarico ministrstva vojnog i mornarice u Zemunu. Kravate morajo biti 85 cm dolge in 3 cm široke skozi vso dolžino. Imeti morajo dve lici in biti torej dvojno (duplo) izdelane. Interesenti naj pošljejo svoje s 3 Din kolekovane oferte z vzorci vred najkasneje do dne 10. aprila t. l. na gori imenovano oddeljenje za mornarico.

Razno.

Zahteva pivovarjev. Zastopniki industrije piva so izročili prometnemu ministru spomenico, v kateri zahtevajo, da se transporti sodčkov za pivo odpravlja kol brzovozno blago. Industrijci piva trpijo veliko škodo, zlasti za časa pololja, ker se sodčki zadržujejo po železniških postajah.

Priložbinski dohodki od proda kolekov so znašali v mesecu februarju 37 milijonov 810.025.71 Din, medtem ko so znašali lansko leto ob istem času samo 30.535.616.1 Din. — Od prvega avgusta do 28. februarja 1923 so znašali priložbinski dohodki 263.501.148.25 Din, medtem ko je bilo predvidenih v proračunu za ta čas samo 237.708.331 Din.

Kongres jugoslov. Irgovskih zbornic. Uprava odbora Irgovskih zbornic v Skoplju in Solunu sta poslala ministru za trgovino in industrijo ter vsem zbornicam v Jugoslaviji predlog, da naj bi se vsako leto vršil kongres vseh jugoslovanskih zbornic. Kongresi naj bi se menjaje vršili v Beogradu, Zagrebu in Skoplju.

Prošnje za dopoťovanje inozemskih delavcev. Glasom razpisa ministrstva za socijalno politiko z dne 7. januarja 1923, štev. 771, so se določila glede vlaganja prošenj za dopoťovanje inozemskih delavcev spremenila v toliko, da je te prošnje pošiljali direktno ministrstvu socijalne politike, odseku za posredovanje dela. To jih bo takoj rešilo in dostavilo ministrstvu notranjih zadev v svrhu izdajanja potrebnih obvestil našim konzularnim zastopstvom v inozemstvu, kakor tudi prosilcem. V prošnji mora biti navedeno: ime in priimek zaprosenega delavca, njegova specialna stroka, državljanstvo, narodnost, družinske razmere in navedba če ima prosilec protokolirano firmo (obrtni), ki se bavi s takimi posli, za katere delavčeva stroka prihaja vpošlev. Za nekvalificirane delavce se dopoťovalno dovoljenje ne izdaja. — Odpade torej vlaganje prošenj preko lokalnih oblastev, delavskih posredovalnic, inšpekcij dela itd., kar je povzročalo veliko izgubo časa.

Južna železnica. Iz Beograda poročajo: Kralj je podpisal pooblaščenje, katero pošlje vlada v Rim svojima delegatoma dr. Markoviću in Avramoviću za podpis pogodbe o južni železnici in o tranzitu italijanskega blaga preko naših železnic. To pooblaščenje je izdano s pridržkom, da vlada naknadno odobri pogodbo.

Prometna konferenca v Beogradu. Te dni so bili pozvani v Beograd ravnatelji vseh železniških direktij h konferenci, na kateri se je razpravljalo o bodoči ureditvi prometa v naši državi, kakor tudi o vseh vprašanjih, ki so s prometom v zvezi.

Zanimanje za naše rude. Neka večja švicarska tvrdka je poslala v Jugoslavijo svoje zastopnike, da prouče razmere našega rudarstva, najbolj jih zanima mangova ruda v Bosni, katere naročijo za poskus 200 do 300 vagonov.

Sol na račun reparacij. Finančno-ekonomski ministrski komitej je odredil, da zahtevamo od Nemčije na naslov reparacij 60.000 ton soli v vrednosti enega milijona zlatih mark, katero bi nam Nemčija dala na račun onega kontingenta živine iz lanskega leta, katerega nismo dobili.

Reparacijski načrt ameriških Irgovskih zbornic. Mednarodna konferenca Irgovskih zbornic v Rimu je dne 27.

marca imenovala posebno komisijo, ki naj izdelala nov načrt za rešitev reparacijskega vprašanja in pridobi zanj 28 lisoč Irgovskih zbornic v Ameriki.

Konec rudarske stavke v Ostrovi. Dne 26. marca popoldne se je v Lazjih vršila revirska konferenca, ki je odobrila praški dogovor. Dne 27. marca so pričeli vsi rudarji zopet delati.

Italijanske tvornice cementa proti jugoslovanski konkurenci. Tvornice cementa v Julijski Krajini so izročile italijanski vladi spomenico, v kateri zahtevajo, da se v Irgovinski pogodbi med Jugoslavijo in Italijo obdrži carina na uvoz cementa v Italijo, da se tako zaščiti italijanska industrija cementa, ki se je v zadnjih letih razvila na jadranski obali.

Nemške banke proti uvedbi kontov v zlatih markah. Predsednik osrednje zveze nemških bank je proučil vprašanje uvedbe takozvanih kontov v zlatih markah in je zavzel odklonilno stališče, češ, da mora osrednja zveza resno svariti pred uvedbo takih kontov, to je dobro vpisanih kontov v valuti, ki sploh ne obstoja, za katerih križje bi mogla poskrbeti banka, ki vodi konto, le potem nakupov dolarjev.

Borba za albanski petrolej. V Rimu se izdeluje načrt, ki bo predložen albanski vladi glede pridobivanja petroleja na albanskem ozemlju. Albanski vladi je stavila ponudbe tudi Anglija, a je podoba, da bodo Italijani izpodrinili Angleže in tako sami izkoriščali albanske petrolejske vrelce. Borba med angleškimi in italijanskimi intereseni se nadaljuje.

Zaključek konference za razdelitev avstro-ogrskih dolgov. Z Dunaja poročajo, da je bila dne 25. marca zaključena konferenca, ki je razpravljala o ureditvi avstro-ogrškega predvojnega dolga. Po načrtu, izdelanem v Parizu, mora prevzeti Jugoslavija od dolga bivše Avstrije 2.04 %, a od dolga bivše Ogrske nekaj nad 14 %. Konferenca je sedaj razpravljala, na kak način naj Jugoslavija in ostale nasledstvene države rešijo svoj del obligacij, ki se glase na zlate krone. Prvočno se je predlagalo, da se v višini odpadajoče vsote izdajo nove obligacije. Ta načrt je jugoslovanska delegacija odklonila z utemeljevanjem, da bi se te nove obligacije morale pustiti na borzo, a stare se že nahajajo v svobodnem prometu. Nato je od avstrijske strani bilo predlagano, da se uredi skupna blagajna za vplačila, ki izvirajo iz prevzemanja obligacij in da stare obligacije ostanejo v prometu. Ta predlog je bil, v kolikor se nanaša na obligacije v zlatih kronah, sprejet, a odklonjen za obligacije, ki se glase na druge valute. Po sklenitvi tega sporazuma je naš delegat dr. Ploj odpoťoval v Beograd, da obvesti vlado, na Dunaju pa je ostal naš drugi delegat Novaković.

Tržna poročila.

Zagrebski žitni trg (26. t. m.). Poslovno baška odnosno vojvodinska postaja notirajo: pšenica 450—455, ko-

ruza žolta 275—280, ječmen za pivovarne 315—320, oves 290, fižol pisani 475—480, beli 480—500, moka pšenična »0« 675—700, »2« 650—675, »6« 625 do 650, za krmo 250—325, ołrobi drobni 160—180, debeli 210—225. — Tendenca mirna.

Z vinskega Irga. Iz Zagreba poročajo: Radi nevarnosti, da se radi toplega vremena pokvari lažje vino, so začeli kmetje ponujati vino slabše kakovosti po nižjih cenah in sicer po 2.50 do 3 Din za liter. Za boljša vina in za stara se plača 4 do 4.50 Din za liter. Črna dalmatinska vina so znatno porasla v ceni, ker jih Svica kupuje. Bela dalmatinska vina se ponujajo po 3.75 do 4 Din molo Bakar. Položaj je drugače na naših vinskih tržiščih vedno enak. Kupuje se zelo malo.

Domači živinski Irg. Irg je bil bogato obiskan. Dovpraševanje ni bilo veliko. Glavni kupci so bili Italijani. Veliko povpraševanje je bilo po prešičih. Cene so bile sledeče: konji par lepih lipancev 15.000 Din, konji za lahko vprego 6250 do 7000 Din. Dveletna mlada kobila je bila prodana za 5500 Din. Triletni voli srednje vrste so bili prodani za 12.000 Din par. Prima voli za eksport 12.50 do 16 Din kg žive teže. Srednje vrste voli po 10 do 12.50 Din kg žive teže, najslabše vrste 7.25 Din kg žive teže. Krave za klnje (boljše vrste) 6—7.50 Din kg žive teže, teleta pa 12.50—15 Din kg. Prešiči: prvovrstno blago 25—28 Din. — V Sloveniji je bil par lepih belgijcev prodan za 30.000 Din, srednji konji par 12.500—17.500 Din, par volov (881 kg teže) 7600 Din.

Blagovni Irg v Trstu. Dne 26. t. m. so nolirale kolonijalnemu blagu v Trstu sledeče cene (v lirah): Kava, Rio 7, 6.25, Rio 6, 6.35, Rio 5, 6.50, Rio 4, 6.65, Rio 3, 6.75, Santos 7.40, Minas 6.80; sladkor, kocke 3.22, kristal 3.14, riž Karolina 2.18 italijanska glace 2.08, Saigon 1.52, Burma 1.50, Bruch 1.43, Soja olje 5, čokolada 6.70, galica 2.58.

Cene živini na italijanskem Irgu so bile sledeče: voli la) 5.80—6 lir, II. vrste 5.40—5.80 lir, III. vrste 4.05—4.40 lir, krave I. vrste 5.40—5.80 lir, II. vrste 4.15—4.18 lir, III. vrste 3.20—3.40 lir, teleta I. vrste 6.80—7.50 lir, II. vrste 5.80—6.40 lir, II. vrste 5—5.40 lir.

Zadruga za izvoz jajec v Št. Jurju ob juž. žel., reg. zadr. z omejeno zavezo.

Vabilo k

občnemu zboru

kateri se vrši v četrtek, 5. aprila t. l.

ob 9. uri dopolne v gostilni gosp.

Klajnška v Št. Jurju ob juž. žel.

DNEVNI PED: 1. Pozdrav načelnika. — 2. Prečitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. — 3. Poročilo načelnika. — 4. Prečitanje računskega zaključka. — 5. Podelitev absolutorija načelnstvu in nadzorstvu. — 6. Določitev pristopnine. — 7. Sprememba pravil. — 8. Volitev nadzorstva za dobo enega leta. — 9. Slučajnosti.

Po § 31. sklepa občni zbor veljavno, če je zastopan najmanj deseti del združnikov, v slučaju nesklepnosti se vrši čez pol ure na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih ali zastopanih združnikov.

Št. Jurij ob juž. žel., 20. marca 1923.

Oženjen mlinar

izvežban v preprostem in umelnem mlenju, išče službe v večjem mlinu na deželi. Gre tudi za 1/3 merice. Ponudbe pod „MLINAR 52“ na upravnishvo „Irgovskega lista“.

Oglašajte v „Irgovskem listu“!

Zalogo moke

za nadrobno razprodajo odda trgovcu v Ljubljani, kateri ima pripravne prostore

Prvi mestni mlin v Celju

Raznovrstne

šolske zvezke

za srednje, obrtne in osnovne šole, kompendije, dnevnik in beležnice, raznovrsten papir in vse šolske in pisar. potrebščine dobavlja najceneje

TISKARNA „SAVA“, KRANJ.

Pozor! Za trgovce posebno ugodne cene!

Penzija Grintovec

Grad Preddvor, pošta Tupalilce p. Kranju Na vznožju velikanov alp Grintovca in Storžiča. Krasna solnčna lega. Zračje zdravniško dokazano lekovito. Veliki prostori, gledališče, veselice in različne zabave. Izvrstna oskrba. Eldorado v vsakem oziru. Cena 80 Din za hrano, in sobo. V dependanci Zarja, grad Češenjce samo 70 Din. Priglasitev 8 dni poprej na odvetnika dr. Artur Wurzbach-a, grad Češenjce, p. Moravče. Penzija celo leto odprta!

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7 Najboljši živalni stroji v vseh opremah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. Na veliko in malo!

! Družabniki !

z večjim kapitalom za večjo družbo z o. z. špecerijske stroke na debelo na Gorenjskem

— se iščejo. —

Ponudbe pod: „ENGROS“ do dne 31. marca na „Anončni zavod Drago Beseljak i. dr., Ljubljana, Sodna ul. 5.

Lepa, zdrava (domača) **čebula in česenj**

se dobi v vsaki množini, dokler zaloga traja, po najnižji ceni v veletrgovini **Alojzij Senčar, Ptuj**